

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING**

DOM
2015-09-25
Meddelad i
Jönköping

Mål nr
2928-15

SÖKANDE

Astacus AB, 556587-1273
Norra Oskarsgatan 27 A
582 73 Linköping

Ombud: Advokat Torbjörn Borg
Advokat Torbjörn Borg AB
Högalidsgatan 1
632 22 Eskilstuna

MOTPART

Region Jönköpings län, Verksamhetsstöd och service
Inköpsavdelningen
Box 1024
561 11 Jönköping

Ombud: Björn Lind
Gärde Wesslau Advokatbyrå HB
Box 684
551 19 Jönköping

Ombud: Advokat Thomas Svedberg
Gärde Wesslau Advokatbyrå
Box 684
551 19 Jönköping

SAKEN

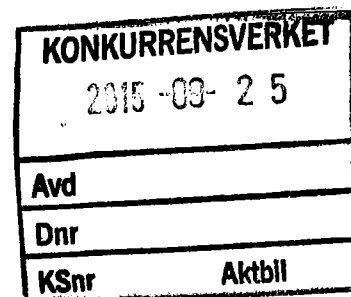
Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

BAKGRUND

Region Jönköpings län (Regionen) genomför en upphandling avseende
uppritning av objektmodeller i Revit. Uppdraget i upphandlingen innebär

Dok.Id 174254

Postadress
Box 2201
550 02 Jönköping

Besöksadress
Hamngatan 15

Telefon
036-15 66 00

Telefax
036-15 66 55

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

E-post:
forvaltningsrattenijonkoping@dom.se
www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se

att genomföra uppritning av fastighetsbestånd, där 2d-ritningar ska lyftas till objektorienterade ritningar. Upphandlingen genomförs genom förenklat förfarande enligt 15 kap. LOU. Genom tilldelningsbeslut den 11 juni 2015 tilldelades kontrakt till annan leverantör än Astacus AB (Astacus).

Av aktuellt förfrågningsunderlag framgår bl.a. följande. Regionen kommer att anta det anbud som utifrån mervärdesmodellen är det ekonomiskt mest fördelaktiga (1.1.3). Mervärdesmodellen innebär att de kvalitativa egenskaper (utvärderingskriterier) som regionen värdesätter tillmäts ett värde i kronor, dvs. ett fiktivt prisavdrag. Regionen kommer att utvärdera kvalificerade anbud utifrån utvärderingskriterierna anbudspris och kvalitet avseende arbetsmetodik (2.1.5.). Den anbudsgivare som efter utvärderingen har det lägsta justerade priset (utvärderingspris) kommer att antas som leverantör (2.1.6).

Under avsnittet Utvärdering av arbetsmetodik(4.4) anges att anbudsgivaren kortfattat, max fem A-4-sidor, ska beskriva hur dennes arbetsmetodik i enskilda uppdrag tillämpas för Regionens räkning. Beskrivningen ska innefatta hantering av inkomna uppdrag, säkerställande av kvalitet, säkerställande av att överenskommen tidsplan hålls och återkoppling till Regionen. Regionen kommer att utvärdera anbudsgivarens beskrivning enligt hur väl arbetsmetodiken borgar för god kvalitet i form av korrekt och kvalitetsmässigt väl genomfört uppdrag och hur väl arbetsmetodiken kommer att fungera för Regionens behov. Svaren kommer att bedömas på följande grunder:

Mycket bra: Beskrivningen uppfyller betydligt högre ställda krav än kravet för godkänd. En konkret, beprövad och bevisad beskrivning av arbetsmetodik. Beskrivningen är dessutom utförlig, väl styrkt och mycket trovärdig. Den beskrivna arbetsmetodiken kommer att fungera utmärkt för att uppfylla ställda krav.

Bra: Beskrivningen uppfyller högre ställda krav än för godkänd. En konkret, uttänkt, god arbetsmetodik. Beskrivningen är dessutom utförlig, styrkt och trovärdig. Den beskrivna arbetsmetodiken kommer att fungera väl för att uppfylla ställda krav.

Godkänd: Ett genomarbetat, tydligt, konkret och trovärdigt svar som beskriver leverantörens arbetsmetodik för enskilda uppdrag. Beskrivningen ska vara anpassad specifikt för att tillgodose Regionens förutsättningar.

Godkänd, mindre kvalitetsbrister: Svaret bedöms som tillfredsställande i de flesta delar, dock saknas tillfredsställande svar för samtliga punkter.

Ej godkänd: Svaret ej tillfredsställande.

Det maximala prisavdraget är 300 000 kr (4.4.1).

YRKANDEN M.M.

Astacus yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas på så sätt att man tilldelas kontrakt. I andra hand yrkas att upphandlingen ska göras om. Härutöver yrkas att förvaltningsrätten ska förelägga Regionen att öppet redovisa hur samtliga anbud prövats avseende punkten 4.4.1 Utvärdering av arbetsmetodik i förfrågningsunderlaget (editionsföreläggande). Som grund för sina yrkanden anför man bl.a. följande. I 12 kap. 2 § LOU anges som ett absolut villkor att det vid all utvärdering av anbud ska anges hur utvärderingskriterierna ska viktas inbördes vid bedömning av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga. Regionen har inte inbördes viktat utvärderingskriterierna. Detta gör det omöjligt att veta hur och varför anbudsprövningen fått det resultat som anges i resultatrapporten. Myndigheten har således förbehållit sig rätten till en otillåten fri prövningsrätt. Den

metod som Regionen tillämpat strider mot LOU. Eftersom Regionen inte angett hur utvärderingen av kriteriet Utvärdering av arbetsmetodik ska ske är kriteriet inte transparent. Då Regionen inte heller har rangordnat och viktat utvärderingskriterierna inbördes brister förfrågningsunderlaget i transparens och objektivitet. Att stegen mellan de två mervärdesbedömningarna är 50 procent till det som är godkänt strider mot proportionalitetsprincipen. När Regionen dessutom väljer att lägga till att viktningen även ska omfatta ett intervall, +/- 5 procent, så förbehåller man sig dessutom en otillåten fri prövningsrätt. Astacus ordervärde tilldelades ett fiktivt avdrag om 150 000 kr, vilket grundades på att Regionen, med stöd av sin subjektiva utvärderingsmetod, angett att endast 50 procent ska medges. Bedömningen innebär att man på obekant sätt valt att bedöma Astacus kvalitetspoäng till endast 50, Godkänd. Astacus är ett på marknaden väletablerat företag med mångårig erfarenhet inom det område som efterfrågas i upphandlingen. Att tilldela bolaget hälften av möjliga poäng genom att endast bedöma offerten som godkänd saknar stöd i anbudet. Det framgår inte av förfrågningsunderlaget att anbudsgivare även ska offerera sådant som inte framgår av kravspecifikation, dvs. odefinierade "mervärden". Det strider mot förutsebarhetsprincipen och är inte tillåtet att ändra presenterad tilldelningsgrund eller utvärderingsmodell. Utvärderingen är felaktigt genomförd. Skillnaden mellan Astacus anbud och vinnande anbud blev endast 550 fiktiva slutpoäng. Regionen har anpassat utvärderingen för att "rätt" anbudsgivare ska vinna uppdraget. Den metod som tillämpats strider mot LOU. Regionens utvärderingsmodell uppfyller inte principerna om likabehandling (inklusive icke-diskriminering), transparens (öppenhet och förutsebarhet) och proportionalitet. Tilldelningskriterier får inte ge den upphandlande myndigheten obegränsad valfrihet (möjlighet till godtycke), de måste vara mätbara, kontrollerbara och överensstämna med de grundläggande EU-rättsliga principerna. Ingen av dessa fyra punkter är uppfyllda i regionens utvärderingsmodell. På grund av att uppgifterna om hur utvärderingen har gjorts har raderats i utvärderingsrapporten är det inte möjligt

att klargöra hur utvärderingen har gjorts. Regionen har härigenom fritt kunnat välja vilken anbudsgivare som skulle utses som vinnare.

Regionen anser att ansökan om överprövning ska avslås och anför bl.a. följande. Utvärderingsmodellen är inte otydlig och har inte heller lett till en fri prövningsrätt för Regionen. Av punkt 4.4.1 i förfrågningsunderlaget framgår att det maximala prisavdraget är 300 000 kr. Påståendet om att utvärderingskriterierna inte varit viktade sinsemellan är således direkt felaktigt. Mervärdesmodellen är en allmänt accepterad utvärderingsmodell som är mycket vanligt förekommande i offentliga upphandlingar och det kan knappast råda någon som helst tvekan hos anbudsgivarna om hur modellen är tänkt att tillämpas. Förfrågningsunderlaget innehåller en tydlig beskrivning av vilka faktorer som styr vilken nivå av mervärde anbudsgivare kan nå, där varje steg av nivå har tydliggjorts med sina egna värdebeskrivningar. Detta är och förblir en vedertagen och godkänd modell helt i enlighet med gällande regelverk. Astacus har inte beskrivit varför den valda modellen inte skulle leda till att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet antas. Vid upphandlingen har Regionen följt de uppställda kriterierna och det finns inget i det som anförts av Astacus som ens tyder på något annat. Någon justering inom intervallet +/-5 procent har inte genomförts. Att Regionen skulle ha tillämpat annat eller mer än vad som angivits i förfrågningsunderlaget är helt gripet ur luften. Det är den upphandlande myndigheten som avgör vad man ska upphandla, hur kriterierna ska ser ut, hur viktningen ska ske etc. och så länge den modell man valt står i överensstämmelse med gällande regelverk finns inte skäl för ingripande enligt LOU även om en anbudsgivare tycker något annat. EU-domstolen har i mål T-139/99 uttalat att upphandlande myndighet har ett betydande utrymme för skönsmässig bedömning i fråga om vad som ska beaktas vid beslut att tilldela ett kontrakt och att domstolens prövning endast ska avse en kontroll av att det inte förekommit allvarliga och uppenbara fel. Det är

alldeles uppenbart att det inte i detta mål har förekommit några sådana allvarliga och uppenbara fel.

Förvaltningsrätten har genom särskilt beslut den 21 juli 2015 avslagit Astacus yrkande om editionsföreläggande.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Gällande regler

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 16 kap. 6 § LOU framgår att om den upphandlande enheten har brutit mot 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska förvaltningsrätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Upphandlande myndighet är vid upprättande av ett förfrågningsunderlag fri att fastställa de krav som kommer att tillmätas betydelse vid upphandlingen. För att unionsrättens krav på likabehandling och transparens ska anses vara uppfyllt krävs att den upphandlande myndigheten så utförligt som möjligt uttrycker vad man kommer att lägga vikt vid i utvärderingen. När en upphandlande myndighet fastställer andra utvärderingskriterier än enbart pris, t.ex. kvalitet, är det i stort sett ofrånkomligt att kriterierna i viss mån bedöms subjektivt vid utvärderingen. Det går i dessa fall således inte att utforma utvärderingskriterier som inte till någon del innefattar subjektiva

värderingar. Det är den upphandlande myndigheten som har att utvärdera ingivna anbud.

Enligt förvaltningsrättens mening är förfrågningsunderlaget i punkten 4.4.1 tillräckligt klart och tydligt utformat för att leverantörer på grundval av detta ska kunna avgöra vad Regionen tillmäter betydelse vid utvärderingen och skapa sig en bild av möjligheterna att lägga ett konkurrenskraftigt anbud, även om de inte därmed exakt kan avgöra hur de skall utforma sitt anbud för att senare vid prövning rangordnas som den som bäst uppfyller kriterierna i utvärderingsmodellen. Vad gäller mervärdesbedömningen anges i förfrågningsunderlaget vilka kriterier som kommer att bedömas och mervärdesbedömas, men det anges inte mer exakt vad som krävs för att uppnå ett mervärde. Det finns dock inget krav i LOU eller EU-rätten av innebörd att varje steg i en poängskala eller motsvarande ska uttömmande beskrivas i förfrågningsunderlaget. Således har inte transparensprincipen åsidosatts. Förvaltningsrätten anser att anbudsgivarna genom beskrivningen i 4.4.1 kunnat bilda sig en uppfattning om på vilka grunder mervärdesbedömningen skulle komma att ske. Förvaltningsrätten finner inte att Astacus har visat att förfrågningsunderlaget strider mot principen om transparens. Inte heller proportionalitetsprincipen kan anses åsidosatt.

Vid utvärdering av kvalitet, som ofrånkomligen måste bedömas genom ett visst mått av subjektiva värderingar, får den upphandlande enhetens värdering godtas om det inte finns starka skäl till en annan bedömning. I målet finns inte sådana skäl att frångår Regionens värdering av respektive arbetsmetodik (jfr Kammarrättens i Jönköping dom den 4 februari 2009 i mål nr 5-09 och Kammarrättens i Sundsvall dom den 5 juli 2010 i mål nr 985-10). Förvaltningsrätten finner att Astacus inte har visat att Regionens utvärdering strider mot principen om likabehandling. Förvaltningsrätten finner inte heller att Astacus har visat att Regionen har tagit ovidkommande

hänsyn eller påtagligt avvikit från de kriterier som angivits i förfrågningsunderlaget (jfr RÅ 2002 ref. 50).

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att Astacus inte förmått visa att Regionen har brutit mot någon av de grundläggande principerna i LOU eller mot någon annan bestämmelse i lagen. Skäl för ingripande med stöd av lagen föreligger därför inte. Bolagets ansökan ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1D LOU).

Thorbjörn Lindvall

Föredragande har varit Anders Sanner.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.